

## 1.2. Sütün Tarihçesi

Kayıtlara göre süt, M.Ö. 8.000-6.000 yıllarında Orta Asya'da tanınmış ve sığırlar evcilleştirilmeye başlanmıştır. İngiliz Arkeolog Mellart, Çatal Höyük'te yaptığı çalışmalarda tereyağı, peynir ve ayranın neolitik devire (M.Ö. 8.000-5.000) ait olabileceğini söylemiştir. M.Ö. 4.000 yılında ise Hintliler ineğe kutsal bir değer vermişlerdir. Bunun nedeninin ineğin çok değerli sütünün insanlara olan yararından ileri geldiği sanılmaktadır. Yine tarihi belgelere göre M.Ö. 4.000 yılında Sümerlerin sütü sağdıkları ve tereyağı ürettikleri bilinmektedir. Ancak peynir üretimi daha sonraki yıllarda görülmektedir. M.Ö. 1600 yılında Babil kralı Ammiditana yazdığı mektupta sadeyağdan söz etmektedir. Ortaçağ döneminde ise birçok kültürlerde süt ve ürünleri tanrısal adak olarak sunulduğundan ve süt hayvanlarına kutsal bir saygı gösterildiğinden dolayı süte büyük bir önem verilmiştir.

## 1.3. Dünyada Süt Üretimi

2003 yılı FAO kayıtlarına göre dünyada yaklaşık 3,16 milyar baş hayvan (sığır, koyun ve keçi) vardır. Bu miktarın 1 milyar 371 milyonu sığırdır. Bunların içinde de sütünden yararlanan kültür inekleri sayısının yaklaşık 200 milyon adet olduğu tahmin edilmektedir. Buradan basit bir hesapla bir süt ineği yaklaşık 33 kişinin besin maddesi ihtiyacını karşılamaktadır. Verimliliğin göstergesi olan bu rakamların elde edilmesinde ne yazık ki istatistik zorluklar da söz konusudur. Bunlardan birisi süt ineği kavramının tam olarak açıklığa kavuşmamış olmasıdır. Çünkü bu kavramla birlikte hem çok özel koşullarda yetiştirilen süt sığırları, hem de göçebelerin bile beraberinde dolaştırdıkları süt verimi düşük inekler, koyunlar ve keçiler anlaşılmaktadır. Kültür ırkları arasında bile verimlilik açısından büyük farklılıklar bulunmaktadır.

Süt üretimine etki eden en önemli faktör dengeli iklim ve çevre koşullarıdır. Özellikle Rusya Federasyonu ve Baltık Cumhuriyetlerini içine alan Kuzey Avrupa'da, Kuzey Amerika'da Yeni Zelanda ve Avustralya'da iklim koşulları süt hayvancılığı için uygundur. Ayrıca bu iklim bölgelerinin dışında yükselen refah seviyesine bağlı